

Okunniga journalister

Lennart Johansson tar i sin programförklaring (Folkvett 1/89) upp en synpunkt som är värd att beakta. Dags för större ansträngningar att nå ut till de svenska skolorna för att möta den nya vidskepelsen.

Jag tror att det blir mycket svårt. Hur ska det gå till? Kan man få skolorna att prenumerera på Folkvett? Knappast. De ansvariga (och det gäller alla områden i samhället) är otroligt okunniga och följer inte med och bevakar de strömningar som går som svarta floder genom det moderna samhället.

Det moderna kvacksalveriet ges textreklam i praktiskt taget hela dagspressen, helt emot Journalistförbundets etiska regler, som plötsligt tycks upphöra att gälla när man kommer in på alternativ medicin. Här florerar reklam för spåkaringar, astrologer, figurterapeuter och så vidare fullständigt ohämmat, med adresser så läsarna kan söka upp dem.

Också i insändare sker reklam men mer försåtligt. Scientologin sprider i massinsändare sitt budskap. I Strindbergs Röda Rummet får Falk i uppdrag att skriva en novell om det nya sjöförsäkringsbolaget Triton. I den skulle namnet Triton förekomma två gånger, "inte mer och inte mindre; men så att det icke märkes!". Scientologerna är listigare. I deras insändare nämns ordet scientologi bara en gång. I andra Hubbard likaledes bara en gång. År efter år intrumfas dessa ord och fastnar i medvetandet. Detta får passera av okunniga insändarredaktörer.

Likaså möter man ofta i olika tidningars insändarspalter en terapeut vid namn Åke Brolin. I TV-programmet Svar i Lund tog David Ingvar sig i ena örnsnibben. Genom detta "åstadkommes en lugnande inverkan genom de akupunkturpunkter som finns i örloben och som förutom funktioner även berör huvudets olika organ". I en annan talas det om att nyp i öronens ytterkanter och lite massage avhjälpes rygg- och nackbesvär.

I sin okunnighet är insändarredaktörerna omedvetna om att de hjälper till att sprida vidskepelse och magi, som blivit ett med den alternativa medicinen.

Lika stor okunnighet visar reportage om t.ex. att figursy kvinnokroppar. Aningslöst berättar journalisten om hur fett försvinner när man fäster plattor där den hjälpsökande vill bli smalare. Till dem går ledningar från en dator, som kan ställas in och på det sättet kan man tillgodose kundernas önskemål.

Nyligen läste jag ett stort reportage där en astrolog bredde ut sig om denna vetenskaps välsignelser.

Ibland undrar man om journalisthögskolorna stöder skojeriet. I varje fall har de misslyckats med att

utbilda kritiska journalister, De som är det, är det nog av naturen.

Här skulle Folkvett kunna göra en insats. Gör journalisthögskolornas lärarkårer uppmärksamma på den vidskepelse som sprids av okunniga journalister. De är en skam för både utbildningen och journalistkåren.

Karl-Ivar Gabrielsson

Fel om relativitet

Folkvett serverar ofta någon artikel som – efter vad man kan förmoda – är avsedd att ge "vanligt folk" en bakgrund i en vetenskaplig frågeställning. I nr 1/89 behandlar Sven-Ove Hansson och "Occams rakkniv", den filosofiska principen att inte ta till fler förklaringsmedel än nödvändigt.

Det är tråkigt att se hur grovt felaktigt SOH använder ett exempel som förekommer i slutet av artikeln. Huruvida Einsteins relativitetsteori är mer komplicerad än Newtons är diskutabelt. Men framför allt har det inte gått till så att den allmänna relativitetsteorin har tvingats fram av observationer. Tvärtom saknades länge avgörande observationer som kunde bekräfta teorin. Einstein vägledades av allmänna teoretiska överväganden. Överensstämmelsen med den observerade perihelipositionen blev en överraskning för honom.

Talar man allmänt om komplikationer som framtvings av observationer finns det praktiskt exempel på sådana som strider mot enkelhetskravet. Vi behöver bara begrunda hur den geocentriska världsbilden belastades med den ena epicykeln efter den andra till ett mycket komplicerat system – som dock stämde väl med observationerna! Mot detta system invände ju bland andra en kung, Alfons (den vise) av Kastilien.

Hans Rang

Svar: Hans Rang har onekligen en poäng. Om jag förstått vetenskapshistorien rätt, var det inte främst observationer som fick Einstein att formulera sin allmänna relativitetsteori. Däremot var det observationer som gjort att den blivit allmänt accepterad. Det var därför en olycklig formulering att denna teori "tvingats fram" av observationer.

Sven Ove Hansson

Skilj på vetenskap och teknik!

Som lärare har jag undrat varför jag undervisar på ett sätt i matematik och ett annat sätt i tekniska ämnen. Resultatet redovisa på bladet "Tekniska studier".

Även massmediernas behandlingar av, eller attityd till vetenskap och teknik ligger bakom funderingarna. T.ex. det förträffliga TV-programmet "Vetenskapens Värld" borde ju för det mesta heta "Teknikens Värld".

Grunden för vårt välstånd är utan tvivel vetenskap och teknik. Samhället styrs med hjälp av ekonomin som alstras av tekniken.

Med rätta upptar ekonomin och politiken många, många sidor i dagstidningarna. Men det är beklämmande att se de små kuriositeter som redovisas under rubriken "vetenskap".

Jag är övertygad att vi inte får någon fart på landet förrän vetenskap och teknik diskuteras och debatteras lika självklart som kultur, politik och ekonomi.

Många säger att det är svårt, men tacka för det när det endast är i skolan som t.ex. fysik tycks existera. Att fysik och kemi är intimt förbundna med energiförsörjningen låtsas man inte om.

Givetvis är det sådant som också ska stå i tidningarna varje dag jämsides med politik, kultur och ekonomi. Frågor som: Varför och hur kan man veta att förbränning av ett visst bränsle i en viss anläggning ger det och det utsläppet, men inte lika säkert veta hur det påverkar miljön? Hur ska olika förutsägelser trovärdighet bedömas? Det är sådant tidningarna måste innehålla. Givetvis ska inte bara energiteknik behandlas utan alla de områden vi berörs av.

En klar åtskillnad måste då göras mellan tekniken och vetenskapen för att man ska kunna diskutera sakligt och göra riktiga bedömningar.

För att inse hur beroende hela samhället är av tekniken kan man göra tankeexperimentet att alla glasögon och kontaktlinser försvann från Sverige. Hur många människor skulle inte tappa fotfästet i tillvaron?

Vad ligger bakom ett par glasögon; fysikbokens strålgångar och interferensen i tunna skikt i optikavsnittet, materialteknik och tillverkningsteknik som förlorar sig bakåt i en snårskog av uppfinningar och tekniska framsteg och misslyckanden... Var och en baserad på något fysikaliskt, kemiskt eller medicinskt fak

tum som någon eldsjäl arbetat med.

Det finns de som tror att de frigör sig från teknikberoendet genom att flytta ut på landet. Men det är ju transporter, telefon, el osv som gör det möjligt att bo på landet idag. den som inte är beroende av teknik bor under en gran i skogen, är naken och äter vilda växter och djur som fångas med händerna. Kultur, politik och ekonomi är okända begrepp. Då är aporna mer tekniska, de använder ju redskap (pinnar).

Jag började skissa på bladet om "Tekniska studier" under hösten för att dela ut i klasserna. Men eftersom lärarkåren omyndigförklarades i avtalet strax före jul och arbetsgivaren inte gett mig i uppdrag att skriva, vill jag inte dela ut bladet i skolan utan sänder det i stället till den ideella förening jag är medlem i.

Ulf Jönsson

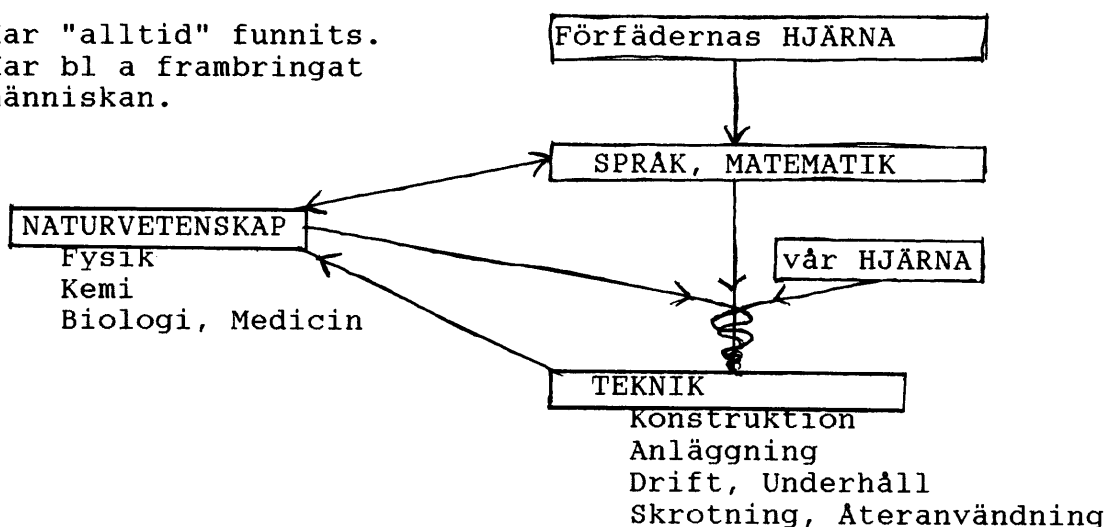
TEKNISKA STUDIER

Naturvetenskap och teknik är två helt olika saker. Tekniken är skapad av människan. Naturvetenskapen är människans beskrivning av hur naturen är. Den beskrivningen är ofullständig men därför inte felaktig. Forskarna arbetar ständigt med den. Naturvetenskapen och tekniken sammanblandas ofta, kanske därför att båda är beroende av varandra och sammanflätade i varandra när vi möter dem.

NATUREN

Har "alltid" funnits.
Har bl a frambringat
människan.

MÄNNISKAN

Naturen är som den är.

Teknik är många olika människors tankar, ord och gärningar och vad människor skulle kunna göra.

STUDERAS genom att under sak-kunnig ledning systematiskt öka kunskapen från grunden. Ju mer naturen studeras, desto mer återstår att studera.

STUDERAS genom att oförskräckt kasta sig rakt in i ämnet och ihärdigt arbeta sig fram.

MÅL: Att ge teknikens stabila grund.
Att kunna skilja mellan det auktoritetsfria vetandet och våra önsketankar spekulationer, bedrägerier, irrläror.

MÅL: Att som tekniker kunna göra det som man som människa anser bör göras.

Just nu är det din Stund på Jorden. Som bildad och kunnig tekniker har du alla möjligheter att främja Livets väsentligheter bland barn och andra medmänniskor innan du återvänder till Evigheten varifrån du nyss kom.